

Cauza C-150/24 [Aroja]ⁱ

Cerere de decizie preliminară

Data depunerii:

27 februarie 2024

Instanța de trimitere:

Korkein oikeus (Finlanda)

Data deciziei de trimitere:

27 februarie 2024

Reclamant:

A

Pârât:

Rikoskomisario B

K O R K E I N O I K E U S

(Curtea Supremă, Finlanda)

DECIZIE

pronunțată la
27 februarie 2024Referința 1(11)
R2023/945nr.
321

RECLAMANT

PÂRÂT

OBIECT

A

Rikoskomisario B (Comisarul de poliție judiciară
B)Plângere privind luarea în custodie publică a unui
străin

CERERE DE APLICARE A PROCEDURII DE URGENȚĂ

Korkein oikeus (Curtea Supremă) solicită ca prezenta trimitere preliminară să fie judecată potrivit procedurii preliminară de urgență în temeiul

ⁱ Numele prezentei cauze este un nume fictiv. El nu corespunde numelui real al niciuneia dintre părțile la procedură.

articolului 107 din Regulamentul de procedură al Curții. Prezenta cauză ridică probleme de interpretare a Directivei 2008/115/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 decembrie 2008 privind standardele și procedurile comune aplicabile în statele membre pentru returnarea resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală (JO 2008, L 348, p. 98) (denumită în continuare „Directiva privind returnarea”), care intră sub incidența titlului V din partea a treia a Tratatului FUE. Reclamantul a fost luat în custodie publică în scopul îndepărtării în sensul Directivei privind returnarea. Au existat patru perioade consecutive de luare în custodie publică (prima între 10 septembrie 2022 și 23 noiembrie 2022, a doua între 5 decembrie 2022 și 15 martie 2023, a treia între 11 septembrie 2023 și 18 ianuarie 2024 și a patra, încă în curs, de la 7 februarie 2024). Problema ridicată în fața Korkein oikeus (Curtea Supremă) privește legalitatea celei de a treia perioade de luare în custodie publică, care s-a încheiat deja. Pentru a aprecia *a posteriori* legalitatea celei de a treia perioade de luare în custodie publică, Korkein oikeus (Curtea Supremă) nu poate dispune eliberarea lui A. Cu toate acestea, în vederea calculării duratei maxime de privare de libertate a lui A, răspunsurile la întrebările preliminare vor permite să se stabilească, printre altele, dacă perioadele de luare în custodie publică menționate mai sus trebuie să fie adunate. În acest caz, nu va exista niciun temei juridic în conformitate cu Directiva privind returnarea pentru a justifica luarea în custodie publică a lui A atunci când va fi atinsă durata maximă, în primăvara anului 2024.

În cazul în care nu poate fi admisă cererea de aplicare a procedurii de urgență pentru motivele expuse mai sus, Korkein oikeus (Curtea Supremă) solicită, cu titlu subsidiar, judecarea cauzei potrivit procedurii accelerate prevăzute la articolul 105 din Regulamentul de procedură al Curții, pentru motivul că, în orice caz și pentru motivele expuse mai sus, natura cauzei impune examinarea acesteia în termen scurt.

CERERE DE CONFIDENȚIALITATE

Käräjäoikeus (Tribunalul de Primă Instanță, Finlanda) și hovioikeus (Curtea de Apel, Finlanda) au dispus ca identitatea lui A, solicitantul de azil, să rămână confidențială până la 15 septembrie 2023, în conformitate cu articolul 6 alineatul 1 punctul 2 din laki oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa (Legea privind publicitatea procedurii în fața instanțelor ordinare). Korkein oikeus (Curtea Supremă) solicită, așadar, făcând trimitere la articolul 95 din Regulamentul de procedură al Curții, ca anonimatul lui A să fie protejat și în cadrul prezentei proceduri în fața Curții.

DECIZIA KORKEIN OIKEUS (CURTEA SUPREMĂ)

Obiectul litigiului

- 1 Cauza privește cazul unui resortisant al unei țări terțe luat în custodie publică în scopul îndepărtării într-o situație reglementată de Directiva privind returnarea. Prima întrebare este dacă, la stabilirea perioadelor maxime de luare în custodie publică prevăzute la articolul 15 alineatele (5) și (6) din Directiva privind returnarea, trebuie să se țină seama întotdeauna de perioadele de luare în custodie publică anterioare și, în cazul unui răspuns negativ, în ce împrejurări nu trebuie luate în considerare aceste perioade în vederea stabilirii perioadelor maxime de luare în custodie publică. În cazul în care perioadele de luare în custodie publică ar trebui adunate astfel încât durata maximă inițială de șase luni prevăzută la articolul 15 alineatul (5) din Directiva privind returnarea este deja atinsă, se ridică de asemenea problema dacă împrejurările depășirii duratei maxime de șase luni ar fi trebuit examinate din oficiu de instanță înainte ca această perioadă maximă să fie atinsă sau cel puțin fără întârziere după acest moment. În cazul în care controlul jurisdicțional nu a fost efectuat decât după momentul la care ar fi trebuit să aibă loc, se ridică de asemenea problema consecințelor juridice care trebuie să decurgă dintr-un astfel de viciu de procedură și dacă, în special, acesta ar trebui să determine eliberarea persoanei luate în custodie publică în scopul îndepărtării, chiar dacă sunt îndeplinite toate condițiile de fond ale luării în custodie publică.

Situația de fapt relevantă

Contextul cauzei

- 2 A, resortisant marocan, a sosit ilegal în Finlanda la 10 septembrie 2022. La sosirea sa, el făcea obiectul unei interdicții de intrare care acoperea spațiul Schengen, pe care Țările de Jos o impuseseră împotriva sa după dispariția lui în cursul procedurii de azil pe care o inițiaseră. Înainte de a ajunge în Finlanda, acesta solicitase, de asemenea, azil în Suedia și în Elveția.
- 3 La 10 septembrie 2022, A a fost luat în custodie publică în Finlanda pe baza motivelor prevăzute la articolul 121 (813/2015) alineatul 1 punctele 1-3 din ulkomaalaislaki (301/2004) [Legea privind străinii (301/2004)], care corespunde articolului 15 alineatul (1) din Directiva privind returnarea. Prin decizia din 25 octombrie 2022, Maahanmuuttovirasto (Oficiul pentru Imigrație, Finlanda) a dispus returnarea lui A în Maroc. La 29 octombrie 2022, A a solicitat azil în Finlanda. La 24 noiembrie 2022, Oficiul pentru Imigrație a respins cererea de azil ca vădit nefondată, a dispus returnarea lui A în Maroc și a pronunțat o interdicție de intrare în întregul spațiu Schengen pentru o perioadă de doi ani. Prin ordonanța din 5 ianuarie 2023, Turun hallinto-oikeus (Tribunalul Administrativ din Turku, Finlanda) a respins cererea lui A de interdicție a executării deciziei de îndepărtare și, ulterior, prin decizia din 19 decembrie 2023, a respins acțiunea formulată de A cu privire la azil. Din motivarea deciziei pronunțate pe fond de hallinto-oikeus (Tribunalul Administrativ) reiese că unele dintre cererile de reprimire prezentate

de Oficiul pentru Imigrație altor state membre nu au fost admise și că hallinto-oikeus (Tribunalul Administrativ) a statuat că Oficiul pentru Imigrație era îndreptățit să considere că era autoritatea competentă să examineze cererea de azil formulată de A în temeiul articolului 17 din Regulamentul (UE) nr. 604/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 de stabilire a criteriilor și mecanismelor de determinare a statului membru responsabil de examinarea unei cereri de protecție internațională prezentate într-unul dintre statele membre de către un resortisant al unei țări terțe sau de către un apatrid (Regulamentul Dublin III).

- 4 A a fost luat în custodie publică în temeiul articolului 121 din Legea privind străinii, în primul rând de la 10 septembrie 2022 până la 23 noiembrie 2022, în al doilea rând de la 5 decembrie 2022 până la 15 martie 2023 și, în al treilea rând, de la 11 septembrie 2023 până la 18 ianuarie 2024. Korkein oikeus (Curtea Supremă) este sesizată cu examinarea legalității celei de a treia perioade de luare în custodie publică. A treia perioadă de luare în custodie publică a fost întreruptă la 18 ianuarie 2024, după fuga lui A în Danemarca. La 7 februarie 2024, poliția l-a luat pe A în custodie publică pe baza unei noi decizii, după ce A a fost returnat din Danemarca în Finlanda în temeiul Regulamentului Dublin. În opinia Korkein oikeus (Curtea Supremă), această a patra perioadă de luare în custodie publică este încă în curs. Perioadele de luare în custodie publică se întemeiau pe necesitatea de a garanta pregătirea îndepărtării din țară sau executarea deciziei privind această îndepărtare, în conformitate cu articolul 121 alineatul 1 punctele 1 și 3 din Legea privind străinii și, într-o primă etapă, și pe necesitatea de a stabili identitatea, în conformitate cu punctul 2 al alineatului menționat. În ceea ce privește perioada cuprinsă între data depunerii cererii de azil, 29 octombrie 2022, și data la care a fost dată ordonanța de executare de către hallinto-oikeus (Tribunalul Administrativ), 5 ianuarie 2023, din dosar reiese că luarea în custodie publică se întemeia de asemenea pe necesitatea de a garanta soluționarea cererii de azil în conformitate cu articolul 121 alineatul 1 punctul 1 din Legea privind străinii.
- 5 Pentru a justifica luarea în custodie publică, poliția a invocat în special dispariția lui A în diferite state membre, printre care Finlanda, în cursul procedurii de azil, atitudinea sa negativă față de returnarea sa în Maroc, infracțiunile pe care le-a săvârșit în timpul șederii sale în Finlanda, declarația sa falsă privind data nașterii și identitatea sa la sosirea sa în Finlanda și nerespectarea obligației de a se prezenta autorităților în vara anului 2023 ca măsură alternativă la luarea în custodie publică. Aceste motive nu au apărut în parte decât după sfârșitul celei de a doua perioade de luare în custodie publică și constituiau, așadar, motive noi pentru a justifica a treia perioadă de luare în custodie publică, care a început la 11 septembrie 2023. Executarea deciziei de returnare s-a desfășurat în etape și în colaborare cu autoritățile marocane în timpul și între diferitele perioade de luare în custodie publică.
- 6 A treia perioadă de luare în custodie publică a lui A, examinată de Korkein oikeus (Curtea Supremă), a început cu decizia poliției din 11 septembrie 2023, adoptată în temeiul articolului 121 alineatul 1 punctele 1 și 3 din Legea privind străinii.

Potrivit acestei decizii de poliție, ținând seama de perioadele de luare în custodie publică anterioare, A fusese deja luat în custodie publică pentru o perioadă totală de cinci luni și 23 de zile, iar condițiile pentru depășirea perioadei maxime inițiale de șase luni erau îndeplinite, dat fiind că executarea îndepărtării fusese întârziată din cauza lipsei de cooperare a lui A în ceea ce privește executarea returnării și a faptului că documentele necesare pentru returnare nu fuseseră încă obținute din Maroc. Poliția a sesizat Helsingin käräjäoikeus (Tribunalul de Primă Instanță din Helsinki) în scopul examinării condițiilor de luare în custodie publică și i-a prezentat de asemenea decizia sa din 11 septembrie 2023. La 15 septembrie 2023, în ședința în fața Helsingin käräjäoikeus (Tribunalul de Primă Instanță din Helsinki), condițiile depășirii termenului maxim de șase luni nu au fost examinate în raport cu elementele de probă prezentate și nici nu au fost menționate în decizia Tribunalului de Primă Instanță. Potrivit indicațiilor care figurau în decizia poliției din 11 septembrie 2023, această decizie a fost notificată lui A însuși.

- 7 După decizia Helsingin käräjäoikeus (Tribunalul de Primă Instanță din Helsinki) din 15 septembrie 2023, această cauză în materie de luare în custodie publică a fost examinată încă o dată la 7 decembrie 2023 de Etelä-Karjalan käräjäoikeus (Tribunalul de Primă Instanță din Carelia de Sud, Finlanda), care a organizat din oficiu o ședință atunci când a rezultat că era posibil ca perioada maximă inițială de șase luni de luare în custodie publică să fi fost depășită.

Decizia Etelä-Karjala käräjäoikeus (Tribunalul de Primă Instanță din Carelia de Sud) din 7 decembrie 2023

- 8 În decizia sa, käräjäoikeus (Tribunalul de Primă Instanță) a apreciat, în primul rând, că duratele diferitelor perioade de luare în custodie publică trebuiau adunate, întrucât, deși trecuse un anumit timp de la luarea în custodie publică anterioară și interveniseră câteva schimbări în cauză, era vorba totuși despre garantarea executării aceleiași decizii de îndepărtare. În al doilea rând, käräjäoikeus (Tribunalul de Primă Instanță) a apreciat că erau îndeplinite condițiile aplicabile depășirii perioadei de șase luni, precum și toate celelalte condiții de fond pentru prelungirea măsurii de luare în custodie publică. În al treilea rând, käräjäoikeus (Tribunalul de Primă Instanță) a apreciat că A nu trebuia eliberat pentru simplul motiv că nu a fost organizată din oficiu o ședință în cauză după ce durata totală a luării în custodie publică depășise șase luni. Käräjäoikeus (Tribunalul de Primă Instanță) a dispus menținerea în custodie publică a reclamantului.

Decizia Itä-Suomen hovioikeus (Curtea de Apel din Finlanda Orientală) din 19 decembrie 2023

- 9 La 7 decembrie 2023, A a declarat apel împotriva deciziei Etelä-Karjalan käräjäoikeus (Tribunalul de Primă Instanță din Carelia de Sud) la Itä-Suomen hovioikeus (Curtea de Apel din Finlanda Orientală), care a respins acest apel. În motivarea sa, hovioikeus (Curtea de Apel) a statuat printre altele că, în conformitate cu articolul 128 din Legea privind străinii, reexaminarea unei cauze în materie de luare în custodie publică era condiționată de cererea persoanei luate

în custodie publică și că A nu solicitase o astfel de reexaminare, deși poliția a menționat condițiile aplicabile depășirii duratei de șase luni în decizia sa din 11 septembrie 2023. Pentru aceste motive, A nu trebuia să fie eliberat pentru simplul motiv că kărăjăoikeus (Tribunalul de Primă Instanță) nu se pronunțase din oficiu, înainte de expirarea duratei maxime de șase luni, cu privire la condițiile menționate mai sus.

Recursul în fața Korkein oikeus (Curtea Supremă)

- 10 A a formulat recurs împotriva deciziei hovioikeus (Curtea de Apel) din 19 decembrie 2023. A contestă legalitatea luării în custodie publică pentru singurul motiv că problema depășirii duratei maxime de șase luni nu a fost soluționată în conformitate cu procedura.
- 11 Pârâtul, comisarul de poliție judiciară, solicită respingerea recursului. Comisarul de poliție judiciară consideră că, ținând seama de schimbările intervenite în cauză, a treia perioadă de luare în custodie publică, care a început la 11 septembrie 2023, este nouă, astfel încât perioada maximă inițială de șase luni nici măcar nu a fost depășită în speță, și că A nu ar fi trebuit să fie eliberat pe baza motivelor pe care le invocă, motivele luării în custodie publică fiind în orice caz îndeplinite.

Cadru juridic

Dreptul Uniunii

- 12 Articolul 6 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene prevede dreptul la libertate, iar articolul 52 alineatul (3) prevede că, în măsura în care cartea conține drepturi ce corespund unor drepturi garantate prin Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, înțelesul și întinderea lor sunt aceleași ca și cele prevăzute de convenția menționată. Din articolul 5 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale rezultă că, pentru ca o privare de libertate să fie considerată legală, aceasta trebuie, printre altele, să fi avut loc în conformitate cu procedura prevăzută de lege. Paragraful 4 al aceluiași articol prevede dreptul de a solicita o examinare într-un termen scurt a legalității privării de libertate și de a fi eliberat dacă măsura nu este legală.
- 13 Soluționarea prezentului litigiu depinde printre altele de interpretarea articolului 15 alineatele (3), (5) și (6) din Directiva privind returnarea.
- 14 Considerentul (16) al Directivei privind returnarea se referă la obiectivul limitării luării în custodie publică și la aplicarea principiului proporționalității.
- 15 Recomandarea (UE) 2017/2338 a Comisiei de instituire a unui manual comun în materie de returnare care să fie utilizat de autoritățile competente ale statelor membre atunci când desfășoară activități legate de returnare prevede, printre altele, următoarele:

„14.5 Reluarea în custodie publică a persoanelor care fac obiectul procedurii de returnare

Perioadele maxime de luare în custodie publică prevăzute în Directiva privind returnarea nu trebuie să fie subminate de reluarea în custodie publică a persoanelor care fac obiectul procedurii de returnare imediat după punerea lor în libertate.

Reluarea în custodie publică a aceleiași persoane într-o etapă ulterioară poate fi legitimă numai dacă a avut loc o modificare importantă a unor circumstanțe relevante (de exemplu, emiterea documentelor necesare de către o țară terță sau îmbunătățirea situației în țara de origine, care permite returnarea în siguranță), dacă modificarea respectivă conduce la o «posibilitate rezonabilă a îndepărtării» în conformitate cu articolul 15 alineatul (4) din Directiva privind returnarea și dacă toate celelalte condiții pentru impunerea luării în custodie publică în temeiul articolului 15 din respectiva directivă sunt îndeplinite.”

Dreptul național

- 16 Condițiile generale pentru adoptarea de măsuri preventive în privința străinilor sunt prevăzute la articolul 117a (813/2015) din Legea privind străinii. În conformitate cu alineatul 1 (49/2017) punctul 2 al acestui articol, un străin poate face obiectul unei măsuri asigurătorii în temeiul articolelor 118-122 și 122a în cazul în care acest lucru este necesar și proporțional pentru pregătirea sau asigurarea executării unei decizii de îndepărtare care îl privește sau pentru a controla în orice alt mod plecarea sa din țară. Alineatul 3 al articolului menționat prevede printre altele că o măsură asigurătorie trebuie ridicată de îndată ce nu mai este necesară pentru a garanta adoptarea deciziei sau executarea acesteia.
- 17 Condițiile specifice de luare în custodie publică sunt prevăzute la articolul 121 alineatul 1 punctele 1-4 din Legea privind străinii (813/2015), după cum urmează:

„Articolul 121

Condițiile de luare în custodie publică

În cazul în care măsurile asigurătorii prevăzute la articolele 118-120 nu sunt suficiente, străinul poate fi luat în custodie publică pe baza unei evaluări individuale în cazul în care:

- 1) ținând seama de situația personală sau de altă natură a străinului, există motive rezonabile să se creadă că străinul riscă să se ascundă, să fugă sau, în orice alt mod, să împiedice în mod semnificativ adoptarea unei decizii care îl privește sau executarea unei decizii de îndepărtare;
- 2) luarea în custodie publică este necesară pentru a stabili identitatea străinului;

3) străinul a săvârșit sau este suspectat de săvârșirea unei infracțiuni, iar luarea în custodie publică este necesară pentru a garanta pregătirea sau executarea deciziei de îndepărtare;

4) în cursul menținerii sale în custodie publică, străinul a depus o nouă cerere de protecție internațională în principal în scopul de a întârzia sau de a împiedica executarea unei decizii de îndepărtare.”

- 18 Articolul 123 (813/2015) din Legea privind străinii definește autoritățile administrative competente să decidă luarea în custodie publică, iar articolul 124 alineatele 1 și 2 (49/2017) prevede obligația autorității de a notifica fără întârziere luarea în custodie publică instanței de prim grad de jurisdicție și obligația instanței de prim grad de jurisdicție de a examina cauza în materie de luare în custodie publică în termen de patru zile de la luarea în custodie publică. Este vorba în această privință despre un control jurisdicțional privind etapa inițială a măsurii de luare în custodie publică, care este, așadar, efectuat din oficiu. În temeiul articolului 126 alineatul 1 din lege, instanța de prim grad dispune eliberarea imediată a străinului care a fost luat în custodie publică în cazul în care condițiile de luare în custodie publică nu sunt îndeplinite.
- 19 În ceea ce privește etapele ulterioare ale luării în custodie publică, articolul 127 alineatul 1 (195/2011) și articolul 128 alineatele 1 și 2 (646/2016) din lege prevăd următoarele:

„Articolul 127

Eliberarea persoanei luate în custodie publică

Autoritatea care instrumentează cauza trebuie să dispună eliberarea persoanei luate în custodie publică de îndată ce condițiile luării în custodie publică nu mai sunt îndeplinite. Persoana luată în custodie publică trebuie eliberată în termen de cel mult șase luni de la adoptarea deciziei de luare în custodie publică. Cu toate acestea, perioada de luare în custodie publică poate fi mai lungă, fără a putea depăși 12 luni, în cazul în care persoana luată în custodie publică nu cooperează la executarea returnării sau în cazul în care documentele de returnare necesare nu au fost obținute din țara terță, iar executarea îndepărtării este întârziată din aceste motive.

[...]

Articolul 128

Reexaminarea cauzei de către käräjaoikeus (Tribunalul de Primă Instanță)

În cazul în care nu s-a dispus eliberarea străinului luat în custodie publică, instanța de prim grad de jurisdicție în a cărei rază teritorială se

află locul luării în custodie publică a persoanei luate în custodie publică trebuie, la cererea acesteia din urmă, să reexamineze cauza privind luarea în custodie publică [...]. Cauza trebuie examinată fără întârziere și în termen de cel mult patru zile de la data la care a fost depusă cererea. Cu toate acestea, nu este necesar să se reexamineze o cauză privind luarea în custodie publică înainte de expirarea unui termen de două săptămâni de la decizia instanței de prim grad de jurisdicție prin care se dispune prelungirea măsurii de luare în custodie publică a persoanei în cauză în locul de luare în custodie publică respectiv. Pentru calcularea termenelor menționate la prezentul alineat, articolul 5 din laki säädiytyjen määräaikain laskemisesta (Legea privind calcularea termenelor) nu se aplică.

La cererea persoanei luate în custodie publică, käräjäoikeus (Tribunalul de Primă Instanță) trebuie să reexamineze cauza chiar înainte de termenul prevăzut la alineatul 1, dacă acest lucru este necesar ca urmare a unui fapt care a apărut după examinarea anterioară. Autoritatea care instrumentează cauza trebuie să informeze de îndată persoana luată în custodie publică și reprezentantul acesteia cu privire la orice modificare semnificativă a circumstanțelor care determină o reexaminare, cu excepția cazului în care persoana luată în custodie publică a făcut obiectul unei decizii de eliberare în temeiul articolului 127 alineatul 1.

[...]"

Necesitatea unei decizii preliminare

Prima întrebare

- 20 Cauza privește, în primul rând, stabilirea perioadelor maxime de luare în custodie publică prevăzute la articolul 15 alineatele (5) și (6) din Directiva privind returnarea într-o situație în care un resortisant al unei țări terțe a fost luat în custodie publică în scopul îndepărtării pentru mai multe perioade consecutive, între care a fost pus în libertate. Din dispozițiile Directivei privind returnarea și din sistemul sau din considerentele sale nu rezultă dacă aceste perioade de luare în custodie publică trebuie adunate fără excepție sau dacă și, după caz, pentru ce motive perioadele anterioare de luare în custodie publică pot fi excluse din calculul duratei maxime a luării în custodie publică.
- 21 În opinia Korkein oikeus (Curtea Supremă), Curtea nu a adoptat, cel puțin nu în mod explicit, o poziție specifică cu privire la prima întrebare în jurisprudența sa. În Hotărârea din 30 noiembrie 2009, Kadzoev (C-357/09 PPU, denumită în continuare „Hotărârea Kadzoev”, EU:C:2009:741), Curtea a subliniat, pe de o parte, că articolul 15 alineatele (5) și (6) din Directiva privind returnarea nu autorizează în niciun caz depășirea termenului maxim definit în această dispoziție (punctele 35-37 și 69) și, pe de altă parte, că ar fi contrar obiectivului urmărit de

alineatele (5) și (6) ale acestui articol, care este de a garanta o perioadă maximă de luare în custodie publică comună statelor membre, ca durata luării în custodie publică să poată varia, eventual în mod considerabil, de la un caz la altul în același stat membru sau de la un stat membru la altul, din cauza particularităților și circumstanțelor proprii procedurilor judiciare naționale (punctul 54). Korkein oikeus (Curtea Supremă) arată că motive similare pledează în favoarea unei interpretări uniforme, în cadrul domeniului de aplicare al Directivei privind returnarea, a problemei referitoare la cumulul sau la neluarea în considerare a perioadelor succesive de luare în custodie publică între care un resortisant al unei țări terțe care face obiectul unei proceduri de îndepărtare a fost pus în libertate.

- 22 În contextul primei întrebări, trebuie să se mai precizeze că dispoziția referitoare la durata maximă de luare în custodie publică de șase luni prevăzută la articolul 127 alineatul 1 din Legea privind străinii, care corespunde articolului 15 alineatul (5) din Directiva privind returnarea, se aplică oricărei luări în custodie publică a unui străin, indiferent dacă temeiul juridic al luării în custodie publică este prevăzut în dreptul Uniunii sau în dreptul național. Problema dacă luarea în custodie publică a lui A a fost întemeiată pe alte motive decât cele prevăzute de Directiva privind returnarea nu are, așadar, consecințe în prezenta cauză, chiar dacă dreptul Uniunii pare, în sine, să permită excluderea unei perioade de luare în custodie publică care nu se întemeiază pe Directiva privind returnarea pentru a calcula durata maximă prevăzută de Directiva privind returnarea (Hotărârea Kadzoev, citată anterior, punctele 45-48). Prin urmare, în cauza principală nu este necesară pronunțarea cu privire cum trebuie considerată, de exemplu, perioada de luare în custodie publică cuprinsă între depunerea de către A a cererii de azil, la 29 octombrie 2022, și ordonanța din 5 ianuarie 2023 a hallinto-oikeus (Tribunalul Administrativ) prin care s-a statuat cu privire la cererea de interdicere a executării (etapa finală a primei perioade de luare în custodie publică și etapa inițială a celei de a doua perioade de luare în custodie publică), ținând seama de interdicția, care rezultă dintr-o procedură de azil în curs, de a menține o persoană în custodie publică în temeiul Directivei privind returnarea până la un anumit stadiu al procedurii de azil (printre altele, în cazul cererilor de azil vădit nefondate, Ordonanța din 5 iulie 2018, C și alții, C-269/18 PPU, EU:C:2018:544).
- 23 În consecință, Korkein oikeus (Curtea Supremă) nu a inclus în cererea sa de decizie preliminară problema modului în care ar trebui luată în considerare, în cadrul calculării perioadei maxime prevăzute de Directiva privind returnarea, o eventuală perioadă în care, pe baza motivării deciziilor pronunțate de autorități, luarea în custodie publică ar părea uneori să se fi întemeiat atât pe Directiva privind returnarea, cât și, paralel sau punctual, pe un motiv complet diferit. În orice caz, din elementele dosarului reiese că luarea în custodie publică a lui A s-a întemeiat, tot timpul sau aproape tot timpul, cel puțin în principal, pe regimul Directivei privind returnarea.
- 24 În opinia Korkein oikeus (Curtea Supremă), o interpretare a articolului 15 alineatele (5) și (6) din Directiva privind returnarea în sensul că, într-o situație precum cea din speță, perioadele anterioare de luare în custodie publică ar trebui

luate în considerare la calcularea duratei maxime ar fi justificată în special de faptul că, în aceste perioade, luarea în custodie publică a lui A avea în esență același temei juridic, și anume garantarea îndepărtării lui A. Acesta este cazul în pofida anumitor schimbări în ceea ce privește motivele de fapt și de drept invocate în susținerea luării în custodie publică a lui A. O interpretare contrară ar fi susținută de faptul că, înainte de a treia perioadă de luare în custodie publică, A fusese pus în libertate timp de aproape șase luni, în cursul cărora nu a respectat măsura coercitivă mai puțin severă care îi fusese impusă, și anume obligația de înregistrare, a părăsit Finlanda pentru a merge în Suedia și a fost returnat din această țară în Finlanda.

A doua întrebare

- 25 În lumina jurisprudenței Curții, se poate considera că un stat membru are obligația de a se asigura că controlul jurisdicțional menționat la articolul 15 alineatul (3) a doua teză din Directiva privind returnarea se efectuează, în orice caz, în cadrul depășirii termenului maxim de șase luni prevăzut la articolul 15 alineatul (5). Acest lucru este valabil independent, de exemplu, de aspectul dacă autoritatea care a sesizat instanța cu o cauză în materie de luare în custodie publică sau resortisantul unei țări terțe luat în custodie publică au făcut o cerere expresă în acest sens. În cadrul acestui control, instanța trebuie să fie în măsură să se pronunțe din oficiu și independent de acțiunile persoanei luate în custodie publică cu privire la orice element de fapt și de drept relevant pentru a stabili dacă o prelungire a măsurii de luare în custodie publică este justificată [Hotărârea din 5 iunie 2014, Mahdi, C-146/14 PPU, denumită în continuare „Hotărârea Mahdi”, EU:C:2014:1320, punctele 49, 56, 62 și 63; a se vedea de asemenea Hotărârea din 8 noiembrie 2022, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Examinare din oficiu a măsurii de luare în custodie publică), C-704/20 și C-39/21, denumită în continuare „Hotărârea Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid”, EU:C:2022:858, punctul 86]. Reiese de asemenea din jurisprudență că dispozițiile articolului 15 din Directiva privind returnarea au un efect nu numai interpretativ, ci și direct (a se vedea, de exemplu, Hotărârea din 14 mai 2020, Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság, C-924/19 PPU și C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, punctul 288). Totuși, în conformitate cu principiul autonomiei procedurale, statele membre rămân competente să stabilească modalitățile de control al luării în custodie publică care nu sunt reglementate de dreptul Uniunii (a se vedea Hotărârea Mahdi, punctul 50). În plus, ținând seama de importanța fundamentală a cauzei pentru aprecierea legalității măsurii referitoare la privarea de libertate a lui A, Korkein oikeus (Curtea Supremă) urmărește să verifice, din motive de claritate, dacă articolul 15 alineatul (3) a doua teză din Directiva privind returnarea se opune unei interpretări a dreptului național care condiționează inițierea unui control jurisdicțional al depășirii duratei maxime de șase luni prevăzute la articolul 15 alineatul (5) de o cerere în acest sens formulată de persoana menținută în custodie publică.
- 26 A doua parte a celei de a doua întrebări preliminare privește cerințele referitoare la termenul la care este supus controlul jurisdicțional menționat la articolul 15

alineatul (3) a doua teză. Această dispoziție nu precizează dacă controlul jurisdicțional al unei decizii a unei autorități administrative referitoare la depășirea duratei maxime de luare în custodie publică de șase luni prevăzute la alineatul (5) al acestui articol trebuie să aibă loc *ex ante*, cu alte cuvinte înainte de depășirea acestei durate maxime. În cazul în care controlul jurisdicțional poate fi efectuat și *ex post*, dispoziția menționată nu precizează, în acest caz, în ce termen trebuie efectuat. Korkein oikeus (Curtea Supremă) consideră că este destul de evident că cerința care decurge din articolul 15 alineatul (2) din Directiva privind returnarea, potrivit căreia controlul jurisdicțional prevăzut la acest articol trebuie să fie aplicat fără întârziere, ar trebui cel puțin să se aplice prin analogie în contextul articolului 15 alineatul (3) a doua teză, pentru a nu lipsi de conținut controlul jurisdicțional. Acest lucru este confirmat de faptul că luarea în custodie publică și prelungirea acesteia au aceeași natură în ceea ce privește persoana menținută în custodie publică (a se vedea în această privință Hotărârea Mahdi, citată anterior, punctul 44).

- 27 Cerințele privind termenul prevăzute la articolul 15 alineatul (3) a doua teză din Directiva privind returnarea la care este supus controlul jurisdicțional prezintă o importanță concretă, în special pentru a aprecia natura și gravitatea încălcării care a fost eventual săvârșită în cauza principală și efectele sale juridice. În cazul în care controlul jurisdicțional trebuie să aibă deja loc înainte de depășirea duratei maxime de luare în custodie publică de șase luni, s-ar părea că privarea de libertate a fost lipsită de temei legal încă începând cu 18 septembrie 2023, în ipoteza în care perioadele anterioare de luare în custodie publică trebuie luate în considerare la calcularea duratei maxime. Dacă, în schimb, este posibil să se efectueze controlul jurisdicțional după expirarea duratei maxime menționate, eventuala neregularitate a privării de libertate ar putea să nu fi apărut decât mai târziu și să constituie, eventual, o încălcare mai puțin gravă. În consecință, Korkein oikeus (Curtea Supremă) a decis să includă de asemenea în cererea sa de decizie preliminară întrebarea privind cerințele referitoare la termenul la care este supus controlul jurisdicțional.

A treia întrebare

- 28 În ipoteza în care, pe baza răspunsurilor date de Curte la întrebările preliminare prezentate mai sus, Korkein oikeus (Curtea Supremă) va constata, atunci când se va pronunța în litigiul principal, neregularitatea controlului jurisdicțional al duratei maxime de șase luni și nelegalitatea privării de libertate care poate rezulta din aceasta, rămâne întrebarea care sunt cerințele și condițiile pe care dreptul Uniunii le impune în ceea ce privește consecințele concrete ale unei astfel de concluzii. În practică, se ridică problema dacă käräjäoikeus (Tribunalul de Primă Instanță) ar fi trebuit să îl elibereze pe A la 7 decembrie 2023, deși condițiile de fond pentru luarea în custodie publică au fost considerate pe deplin îndeplinite la momentul respectiv și dacă, în aceste condiții, cauza a fost examinată în mod corect din punctul de vedere al procedurii.

- 29 Articolul 15 alineatele (2) și (4) din Directiva privind returnarea prevede obligația de a elibera o persoană a cărei luare în custodie publică este ilegală. Totuși, aceste dispoziții nu exclud, cel puțin nu în mod explicit, posibilitatea ca un viciu care afectează condițiile de legalitate a luării în custodie publică să poată fi remediat pentru viitor în urma unui control jurisdicțional, cu alte cuvinte *ex nunc*, astfel încât o eliberare imediată nu ar fi în mod necesar justificată.
- 30 Curtea nu pare să se fi pronunțat în jurisprudența sa cu privire la această problemă într-un mod care să permită deducerea unui răspuns suficient de clar în prezentul context.
- 31 Hotărârea G. și R. (Hotărârea din 10 septembrie 2013, denumită în continuare „Hotărârea G. și R.”, C-383/13 PPU, EU:C:2013:533) privea consecințele încălcării dreptului la apărare al unei persoane luate în custodie publică, în special dreptul de a fi ascultat. Curtea a statuat (punctul 35) că, atunci când nici condițiile în care trebuie asigurată respectarea dreptului la apărare al resortisanților unor țări terțe aflați în situație ilegală, nici consecințele încălcării acestor drepturi nu sunt stabilite de dreptul Uniunii, aceste condiții și aceste consecințe intră în sfera dreptului național, cu condiția ca măsurile luate în acest sens să fie de aceeași natură ca și cele de care beneficiază particularii în situații de drept național comparabile (principiul echivalenței) și să nu facă în practică imposibilă sau excesiv de dificilă exercitarea dreptului conferit de ordinea juridică a Uniunii (principiul efectivității). Hotărârea menționează de asemenea importanța aspectului dacă, în raport cu circumstanțele de fapt și de drept specifice cauzei, încălcarea dreptului la apărare ar fi putut avea un rezultat diferit (punctul 40). La punctul 41 din această hotărâre Curtea arată, în plus, că a nu recunoaște instanței naționale puterea de apreciere legată de acest din urmă aspect și a impune ca orice încălcare a dreptului de a fi ascultat să determine în mod automat anularea deciziei de prelungire a măsurii de luare în custodie publică și retragerea acesteia, chiar și în cazul în care o astfel de neregularitate ar putea, în realitate, să nu aibă incidență asupra acestei decizii de prelungire, iar luarea în custodie publică ar îndeplini condițiile de fond prevăzute la articolul 15 din Directiva privind returnarea, riscă să aducă atingere efectului util al acestei directive.
- 32 Considerațiile expuse în această hotărâre sugerează că instanța națională ar dispune de o putere de apreciere pentru a evalua necesitatea unei eliberări imediate în cazul unui viciu de procedură constat în cadrul unui control jurisdicțional efectuat *a posteriori* și în mod legal la acel moment. Existența unei astfel de puteri de apreciere într-o situație precum cea din speță ar fi confirmată și de faptul că eliberarea unei persoane luate în custodie publică numai pe baza unui viciu de procedură anterior, deși condițiile de fond ale luării în custodie publică sunt îndeplinite, nu ar împiedica, în principiu, autoritățile să o ia din nou în custodie publică la puțin timp după eliberarea sa. Totuși, în ceea ce privește Hotărârea G. și R., Korkein oikeus (Curtea Supremă) atrage atenția asupra faptului că aceasta a fost pronunțată într-un context în care viciul de procedură nu se întemeia pe o dispoziție expresă a Directivei privind returnarea și că, prin urmare, nu este clar în ce măsură poate fi efectuată o interpretare similară a puterii de

apreciere a instanței într-un context în care un eventual viciu de procedură s-ar întemeia pe dispozițiile direct aplicabile ale articolului 15 din Directiva privind returnarea. În plus, în Hotărârea Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid, citată anterior, Curtea a statuat că, atunci când condițiile de legalitate a luării în custodie publică prevăzute de Directiva privind returnarea nu au fost sau nu mai sunt îndeplinite, persoana în cauză trebuie să fie eliberată imediat (punctul 79), ceea ce ar părea să sugereze o obligație foarte largă de eliberare. Totuși, este posibil ca, în acest context, expresia „condiții de legalitate” să se refere la condițiile de fond ale luării în custodie publică, ținând seama și de natura dispozițiilor Directivei privind returnarea vizate la punctul 76 din hotărârea menționată.

- 33 Se pune problema de a stabili care sunt cerințele și condițiile-cadru impuse de dreptul Uniunii pentru a aprecia consecințele viciilor de procedură care pot afecta legalitatea privării de libertate a lui A. Ținând seama de cele ce precedă, Korkein oikeus (Curtea Supremă) consideră că este supusă interpretării problema dacă käräjäoikeus (Tribunalul de Primă Instanță) ar fi trebuit să îl elibereze pe A la 7 decembrie 2023, deși condițiile luării în custodie publică erau considerate îndeplinite la acel moment.
- 34 În sfârșit, din motive de claritate, Korkein oikeus (Curtea Supremă) arată că, chiar dacă în cursul procedurii s-ar realiza îndepărtarea lui A sau dacă privarea de libertate care îl vizează ar înceta pentru alte motive, întrebările preliminare adresate în prezenta procedură nu și-ar pierde totuși interesul. Astfel, potrivit jurisprudenței naționale, o persoană care face obiectul unei măsuri privative de libertate are dreptul de a obține un aviz cu privire la legalitatea acestei măsuri privative de libertate, chiar dacă obține eliberarea sa în cursul procedurii căii de atac. În speță, pentru a stabili dacă privarea de libertate a lui A a fost legală în orice moment, este necesar, în principiu, să se obțină un răspuns la toate întrebările preliminare adresate. În cazul în care Korkein oikeus (Curtea Supremă) ar soluționa aceste întrebări cu privire la interpretarea Directivei privind returnarea în lipsa unei decizii preliminare a Curții, cerința unei interpretări uniforme a Directivei privind returnarea în diferitele state membre ar risca să nu fie respectată.

Întrebările preliminare

- 35 După ce a oferit părților posibilitatea de a-și prezenta observațiile cu privire la conținutul cererii de decizie preliminară, Korkein oikeus (Curtea Supremă) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții, în temeiul articolului 267 TFUE, următoarele întrebări preliminare:

1. a) Articolul 15 alineatele (5) și (6) din Directiva 2008/115/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 decembrie 2008 privind standardele și procedurile comune aplicabile în statele membre pentru returnarea resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală trebuie interpretat în sensul că toate perioadele anterioare de luare în custodie publică trebuie luate în considerare la calcularea perioadelor

maxime de luare în custodie publică menționate în acesta? Dacă o astfel de obligație nu există în toate cazurile, care sunt aspectele care trebuie luate în considerare pentru a stabili dacă durata perioadei anterioare de luare în custodie publică trebuie luată în considerare la calcularea perioadelor maxime?

b) Cum trebuie apreciată, în special, situația în împrejurări precum cele din cauza principală, în care, pe de o parte, temeiul juridic principal al luării în custodie publică, și anume garantarea îndepărtării unui resortisant al unei țări terțe aflat în situație de ședere ilegală, a rămas în esență același, dar, pe de altă parte, au fost invocate motive de fapt și de drept parțial noi în susținerea noii luări în custodie publică, persoana în cauză s-a deplasat, între perioadele de luare în custodie publică, într-un alt stat membru de unde a fost returnată în Finlanda și au trecut de asemenea mai multe luni între sfârșitul perioadei anterioare de luare în custodie publică și noua luare în custodie publică?

2. a) Dispoziția de la articolul 15 alineatul (3) a doua teză din Directiva 2008/115/CE se opune unei reglementări naționale care condiționează inițierea unui control jurisdicțional al depășirii duratei maxime de șase luni de formularea unei cereri în acest sens de persoana luată în custodie publică?

b) Controlul jurisdicțional prevăzut la articolul 15 alineatul (3) a doua teză din Directiva 2008/115/CE, care are ca obiect decizia unei autorități administrative de a depăși durata maximă inițială de luare în custodie publică de șase luni, trebuie efectuat înainte de atingerea acestei durate maxime și, în caz contrar, trebuie efectuat fără întârziere după decizia acestei autorități administrative?

3. Lipsa controlului jurisdicțional prevăzut la articolul 15 alineatul (3) a doua teză din Directiva 2008/115/CE în contextul depășirii duratei maxime de luare în custodie publică de șase luni prevăzute la articolul 15 alineatul (5) determină obligația de a elibera persoana luată în custodie publică, chiar dacă, la momentul efectuării acestui control jurisdicțional tardiv, se constată că toate condițiile de fond pentru luarea în custodie publică sunt îndeplinite și că, așadar, cauza face obiectul unei examinări legale din punctul de vedere al procedurii? Dacă nu există o obligație de punere în libertate automată într-o asemenea situație, care sunt aspectele care trebuie luate în considerare din perspectiva dreptului Uniunii pentru a stabili consecințele unui control jurisdicțional efectuat cu întârziere, în special în împrejurări precum cele din cauza principală?

Atunci când va primi o decizie preliminară, Korkein oikeus (Curtea Supremă) se va pronunța în cauză.

KORKEIN OIKEUS (Curtea Supremă)

[omissis]